

Η γνώση είναι ΔΥΝΑΜΗ:

**Παροχή ευκαιριών μάθησης και ενδυνάμωσης σε νέους ενήλικες
με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (SEN)**

Αριθμός Έργου:: 2023-1-BG01-KA220-ADU-000156540

ΠΕ3: Ανάπτυξη Εκπαιδευτικού Προγράμματος

A3: Σχεδιασμός και Ανάπτυξη 6 μικρο-μαθησιακών ενοτήτων

Συντονισμός και Επιμέλεια: Institute of Entrepreneurship Development – iED / Μάρτιος 2025

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΟΜΑΛΗ ΕΝΤΑΞΗ ΝΕΩΝ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ: ΣΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ (VAEV R&D)

Το έργο "PowerUp!" 2023-1-BG01-KA220-ADU-000156540 χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει μόνο τις απόψεις του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Περιεχόμενα

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΟΜΑΛΗ ΕΝΤΑΞΗ ΝΕΑΡΩΝ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΜΕ ΕΕΑ: ΣΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ.....	3
Ενότητα 2: Μαθησιακές Ανάγκες.....	3
Ενότητα 2: Επιθυμητά Μαθησιακά Αποτελέσματα.....	3
Ενότητα 2: Γενικό Θεωρητικό Υπόβαθρο.....	4
Ενότητα 2: Βιβλιογραφικές Αναφορές.....	4
Ενότητα 2.1: Κατανόηση των Δυνάμεων και Αναγκών των Νέων με ΕΕΑ.....	6
Μαθησιακές Ανάγκες της Ενότητας 2.1.....	6
Ειδικές Θεωρητικές Προσεγγίσεις για Κατανόηση και Υποστήριξη	6
Επιθυμητά Μαθησιακά Αποτελέσματα της Ενότητας 2.1.....	6
Προτεινόμενες Ερωτήσεις Ανατροφοδότησης για την Ενότητα 2.1.....	7
Συμβουλές για Εκπαιδευτές και Συντονιστές	8
Πρόσθετο Υλικό.....	8
Ενότητα 2.2: Μαθαίνουμε Μαζί: Πώς να δημιουργούμε χώρους συμμετοχής για όλους	10
Μαθησιακές Ανάγκες της Ενότητας 2.2.....	10
Ειδικές Θεωρητικές Προσεγγίσεις για Κατανόηση και Υποστήριξη	10
Επιθυμητά Μαθησιακά Αποτελέσματα της Ενότητας 2.2	11
Προτεινόμενες Ερωτήσεις Ανατροφοδότησης για την Ενότητα 2.2.....	11
Συμβουλές για Εκπαιδευτές και Συντονιστές	12
Πρόσθετο Υλικό.....	12
Ενότητα 2.3: Κοινωνική και Συναισθηματική Ενδυνάμωση: Σημαντικά Βήματα για την Ένταξη	14
Μαθησιακές Ανάγκες της Ενότητας 2.3.....	14
Ειδικές Θεωρητικές Προσεγγίσεις για Κατανόηση και Υποστήριξη	14
Επιθυμητά Μαθησιακά Αποτελέσματα της Ενότητας 2.3.....	15
Προτεινόμενες Ερωτήσεις Ανατροφοδότησης για την Ενότητα 2.3.....	16
Συμβουλές για Εκπαιδευτές και Συντονιστές	16
Πρόσθετο Υλικό.....	16
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ 2.....	19
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1 (M2.A1).....	19
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2 (M2.A2).....	21
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3 (M2.A3).....	23

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΟΜΑΛΗ ΕΝΤΑΞΗ ΝΕΑΡΩΝ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΜΕ ΕΕΑ: ΣΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

Ενότητα 2: Μαθησιακές Ανάγκες

Η Ενότητα 2 του προγράμματος Power Up βασίζεται σε ένα διεπιστημονικό μοντέλο που ενσωματώνει βασικές εκπαιδευτικές και ψυχολογικές θεωρίες σχετικές με την υποστήριξη νεαρών ενηλίκων με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες (ΕΕΑ). Αυτές οι θεωρητικές προσεγγίσεις υποστηρίζουν τη δημιουργία πρακτικών διδασκαλίας χωρίς αποκλεισμούς, επιτρέπουν την συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη και επιτρέπουν στους μαθητές με ΕΕΑ να συμμετέχουν πλήρως τόσο σε μαθησιακά όσο και σε κοινωνικά περιβάλλοντα.

Η ενότητα επικεντρώνεται στο πώς μπορούμε να υποστηρίξουμε αποτελεσματικά ενήλικες με ΕΕΑ ώστε να ενταχθούν πλήρως στα εκπαιδευτικά και κοινωνικά περιβάλλοντα. Αντλεί δεξιότητες και κατανόηση των δυνατών σημείων, των περιοχών που χρειάζονται προσαρμογές και της ψυχοκοινωνικής ενδυνάμωσης, που όλα είναι ζωτικής σημασίας για θετικά μαθησιακά και κοινωνικά αποτελέσματα. Αναπτύσσει δεξιότητες αναγνώρισης των δυνατών σημείων και των μαθησιακών στυλ (Ενότητα 2.1), δημιουργίας συμμετοχικών και χωρίς αποκλεισμούς χώρων (Ενότητα 2.2) και προώθησης της συναισθηματικής και κοινωνικής ενδυνάμωσης (Ενότητα 2.3).

Η ενότητα υποστηρίζει τους εκπαιδευόμενους ώστε να κατανοήσουν τα διαφορετικά προφίλ, να προσαρμόσουν τις παιδαγωγικές πρακτικές και να χρησιμοποιήσουν τη συναισθηματική νοημοσύνη για να ενισχύσουν τη συμμετοχή με νόημα. Ως αποτέλεσμα, θα είστε σε θέση να εφαρμόζετε μεθόδους υποστήριξης και ενδυνάμωσης των νέων με ΕΕΑ στην εκπαίδευση και στις κοινωνικές δραστηριότητες.

Ενότητα 2: Επιθυμητά Μαθησιακά Αποτελέσματα

Η ενότητα στοχεύει στο να προσφέρει στους συμμετέχοντες συμπληρωματικές πληροφορίες και να αναπτύξει ένα σύνολο αλληλοσυνδεόμενων δεξιοτήτων —γνώσεις, ικανότητες και στάσεις— που διευκολύνουν την αποτελεσματική υποστήριξη και ένταξη νεαρών ενηλίκων με ΕΕΑ.

Οι συμμετέχοντες θα εξοικειωθούν με την ποικιλομορφία των προφίλ των μαθητών, την αξιολόγηση και αξιοποίηση των ατομικών δυνατοτήτων και την τροποποίηση των μαθησιακών πλαισίων για την κάλυψη συναισθηματικών, κοινωνικών και νοητικών αναγκών.

Ως αποτέλεσμα των αναπτυγμένων ικανοτήτων, οι εκπαιδευτές θα είναι σε θέση να αναπτύσσουν χωρίς αποκλεισμούς χώρους και πρακτικές, να δημιουργούν συνεργατικές κοινότητες μάθησης και να ενεργοποιούν στρατηγικές βασισμένες στη συναισθηματική νοημοσύνη για την ενίσχυση της ευημερίας και της ανθεκτικότητας.

Επιπλέον, θα υιοθετήσουν στάσεις που προάγουν την ένταξη, υποστηρίζοντας την ισότητα ευκαιριών και την ανάπτυξη μιας κουλτούρας ενσυναίσθησης και ενδυνάμωσης όλων των μαθητών.

Επιπλέον, θα υιοθετήσουν συμπεριληπτικές στάσεις που αγκαλιάζουν την ποικιλομορφία, υποστηρίζουν τις ίσες ευκαιρίες και τηρούν την επικοινωνία με σεβασμό, αναπτύσσοντας έτσι μια κουλτούρα ενσυναίσθησης και ενδυνάμωσης όλων των μαθητών.

Ενότητα 2: Γενικό Θεωρητικό Υπόβαθρο

Η παρούσα ενότητα βασίζεται σε ένα ευρύ φάσμα εκπαιδευτικών και ψυχολογικών θεωριών που υποστηρίζουν προσεγγίσεις διδασκαλίας χωρίς αποκλεισμούς και στοχεύουν στην ενδυνάμωση των νεαρών ενηλίκων με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες (ΕΕΑ). Το μοντέλο είναι προσαρμοσμένο στον μαθητή, ολιστικό και σχεδιασμένο ώστε να ενθαρρύνει τόσο τη γνωστική όσο και τη συναισθηματική ανάπτυξη.

Η Κοινωνικο-αναπτυξιακή Θεωρία του Vygotsky τονίζει τη σημασία της κοινωνικής επαφής, της υποστηριζόμενης μάθησης και της συνεργασίας μεταξύ των μαθητών στη διαδικασία της μάθησης (Ενότητα 2.2). Συμπληρώνεται από τη Θεωρία της Δομητιστικής Μάθησης, η οποία προωθεί τη μάθηση μέσω ανακάλυψης, της ενεργούς συμμετοχής και της πρακτικής εφαρμογής — μια προσέγγιση που χρησιμοποιείται σε όλη την ενότητα για να καλύψει διαφορετικούς μαθητές και να ενισχύσει την αυτονομία (Ενότητα 2.1).

Η Θεωρία των Πολλαπλών Νοημοσυνών του Gardner δίνει έμφαση στην αναγνώριση των ατομικών εξαιρετικών δυνατοτήτων σε διάφορους τρόπους μάθησης, όπως οπτικός, γλωσσικός, διαπροσωπικός, κιναισθητικός κ.ά., και έτσι επιβεβαιώνει την πρακτική που βασίζεται στις δυνάμεις, θέμα της Ενότητας 2.1.

Η Θεωρία Αυτοκαθορισμού των Deci και Ryan υπογραμμίζει την ανάγκη διευκόλυνσης της αυτονομίας, της επάρκειας και της σχέσης μέσα σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα χωρίς αποκλεισμούς, υποστηρίζοντας ρητά τους στόχους της κοινωνικής ένταξης.

Για τη συναισθηματική ανάπτυξη και την κοινωνική ένταξη, το μοντέλο RULER του Marc Brackett και το Μοντέλο Συναισθηματικής Νοημοσύνης του Goleman παρέχουν πλαίσια για την εκπαίδευση στη συναισθηματική επίγνωση, την ενσυναίσθηση και τη ρύθμιση του εαυτού — στοιχεία καίριας σημασίας για την Ενότητα 2.3. Αυτά τα μοντέλα μπορούν να βοηθήσουν τους μαθητές με ΕΕΑ να χτίσουν συναισθηματική ανθεκτικότητα και κοινωνική αυτοπεποίθηση.

Η θεωρία της συνεξάρτησης του Schore εξηγεί πώς οι σεβαστές, βασισμένες στην εμπιστοσύνη σχέσεις με εκπαιδευτές επιτρέπουν στους μαθητές να αναπτύξουν ικανότητες συναισθηματικής ρύθμισης — θεμέλιο κλειδί για τη συμμετοχή και την αυτοσυνηγορία τόσο στο κοινωνικό όσο και στο εκπαιδευτικό πλαίσιο.

Ενότητα 2: Βιβλιογραφικές Αναφορές

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Harvard University Press.

Jennings, P. A., & Greenberg, M. T. (2009). The Prosocial Classroom: Teacher Social and Emotional Competence in Relation to Student and Classroom Outcomes. *Review of Educational Research*, 79(1), 491–525. <https://journals.sagepub.com/doi/10.3102/0034654308325693>

Zimmerman, B. J. (2015). Self-Regulated Learning: Theories, Measures, and Outcomes. In J. D. Wright (Ed.), *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences* (pp. 541-546). <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/B9780080970868260601?via%3Dihub>
Retrieved on 25/11/2024:

https://www.researchgate.net/publication/371261095_Reconciling_Hard_Skills_and_Soft_Skills_in_a_Common_Framework_The_Generic_Skills_Component_Approach

Ενότητα 2.1: Κατανόηση των Δυνάμεων και Αναγκών των Νέων με ΕΕΑ

Μαθησιακές Ανάγκες της Ενότητας 2.1

Η Ενότητα υποστηρίζει την κατανόηση των δυνάμεων και των αναγκών των νέων με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες (ΕΕΑ). Αντιμετωπίζει ειδικές μαθησιακές ανάγκες με στόχο την ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών ώστε να κατανοούν καλύτερα και να υποστηρίζουν τους μαθητές με ΕΕΑ. Αρχικά, αναλύει τις διαφορετικές δυνάμεις, προκλήσεις και διαφορετικά στυλ μάθησης των μαθητών με ΕΕΑ. Δεύτερον, επισημαίνει τη σημασία της εξατομικευμένης προσέγγισης για κάθε μαθητή. Τέλος, τονίζει τη σημασία της αναγνώρισης των ατομικών εκπαιδευτικών και κοινωνικών αναγκών για τη δημιουργία ενός συμπεριληπτικού και αποτελεσματικού περιβάλλοντος μάθησης.

Επιπλέον, η Ενότητα συμβάλλει στην ενίσχυση της ικανότητας των εκπαιδευτικών να προσαρμόζουν στρατηγικές μάθησης και να δημιουργούν εξατομικευμένα περιβάλλοντα που ευθυγραμμίζονται με τις διαφορετικές γνωστικές, συναισθηματικές και συμπεριφορικές ανάγκες των μαθητών. Επισημαίνεται επίσης η ανάγκη δημιουργίας ισχυρών σχέσεων με τους μαθητές με ΕΕΑ μέσω ενσυναίσθησης, υπομονής και αποτελεσματικής επικοινωνίας.

Ειδικές Θεωρητικές Προσεγγίσεις για Κατανόηση και Υποστήριξη

Θεωρία Δομητισμού (Bruner): Ο Bruner δίνει έμφαση στη δυναμική και πρακτική μάθηση. Η ιδέα του για το 'σπειροειδές πρόγραμμα σπουδών' βασίζεται στην επαναληπτική εμβάθυνση θεμάτων, διευκολύνοντας τους μαθητές με ΕΕΑ να ενσωματώσουν νέες γνώσεις με ήδη υπάρχουσες.

Κοινωνικοαναπτυξιακή Θεωρία του Vygotsky: Η Έννοια της Ζώνης Εγγύτερης Ανάπτυξης (ΖΕΑ) υποδεικνύει τη σημασία της παροχής υποστήριξης στους μαθητές ώστε να ολοκληρώνουν δραστηριότητες που δεν μπορούν να φέρουν εις πέρας μόνοι τους, ενισχύοντας τη συνεργασία και την ανεξαρτησία.

Θεωρία Πολλαπλών Νοημοσυνών (Gardner): Ο Gardner υποστήριξε ότι υπάρχουν διαφορετικοί τύποι νοημοσύνης όπως η γλωσσική, η λογικο-μαθηματική, η χωρική και η κιναισθητική. Με βάση αυτή τη θεωρία, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να σχεδιάσουν κατάλληλες και ελκυστικές μαθησιακές δραστηριότητες για κάθε μαθητή με ΕΕΑ.

Επιθυμητά Μαθησιακά Αποτελέσματα της Ενότητας 2.1

Γνώσεις

- Να μάθουν τα βασικά χαρακτηριστικά και τις μορφές των Ειδικών Εκπαιδευτικών Αναγκών (ΕΕΑ).
- Να κατανοήσουν πώς διαφέρουν οι μαθητές με ΕΕΑ στον τρόπο που μαθαίνουν και τι προτιμούν να μαθαίνουν.
- Να μάθουν τις επιπτώσεις των ΕΕΑ στη μάθηση, στην κοινωνική και στη συμπεριφορική πρακτική των μαθητών.
- Να αναλύσουν τις ικανότητες, τα εμπόδια και τις ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών με ΕΕΑ.
- Να αναγνωρίσουν αποτελεσματικές μεθόδους διδασκαλίας και κατάλληλο διδακτικό υλικό.

- Να αξιολογήσουν την αλληλεπίδραση μεταξύ εκπαιδευτικών, γονέων και ειδικών παιδαγωγών όσον αφορά στις ΕΕΑ.

Δεξιότητες

- Να μπορούν να αξιολογούν αποτελεσματικά τις ατομικές ανάγκες κάθε μαθητή.
- Να δημιουργούν περιβάλλοντα διδασκαλίας χωρίς αποκλεισμούς.
- Να εφαρμόζουν διαφοροποιημένες διδακτικές μεθόδους.
- Να αξιολογούν την πρόοδο των μαθητών και να τροποποιούν τις στρατηγικές όπου χρειάζεται.
- Να ενθαρρύνουν ενεργή συμμετοχή των μαθητών με ΕΕΑ.
- Να χρησιμοποιούν εργαλεία και μέσα προσαρμοσμένα σε μαθητές με ΕΕΑ.
- Να αναπτύσσουν εξατομικευμένες στρατηγικές μάθησης σύμφωνα με τις δυνατότητες και τους στόχους των μαθητών.

Στάσεις

- Να επιδεικνύουν ενσυναίσθηση και ανεκτικότητα προς τους μαθητές με ΕΕΑ.
- Να σέβονται την ικανότητα κάθε μαθητή ανεξαρτήτως δυσκολιών.
- Να εκτιμούν τη βελτίωση και να αναγνωρίζουν μικρές επιτυχίες.
- Να αντιμετωπίζουν τη διαφορετικότητα ως πλεονέκτημα και ευκαιρία μάθησης.
- Να τιμούν τη συμβολή και τις απόψεις κάθε μαθητή.
- Να προάγουν την ταυτότητα και την αυτοεκτίμηση κάθε μαθητή μέσω της ένταξης και της ισότητας.

Προτεινόμενες Ερωτήσεις Ανατροφοδότησης για την Ενότητα 2.1

Ποια θεωρητικά στοιχεία χρησιμοποιούνται εδώ;	Προτεινόμενες Ερωτήσεις Ανατροφοδότησης μέσω Δραστηριοτήτων:	Δραστηριότητες (κουίζ, παιχνίδι, συντονισμένη συζήτηση, μελέτη περίπτωσης, επίσκεψη, καλεσμένος κ.λπ.)
• Πολλαπλές νοημοσύνες, εκπαίδευση βασισμένη στα δυνατά σημεία	• Ποια θεωρείτε ότι είναι τα προσωπικά σας δυνατά σημεία;	Δραστηριότητα M2.A1
• Ενημέρωση για το μαθησιακό στυλ	• Πώς μπορεί η αναγνώριση διαφορετικών μαθησιακών στυλ να βελτιώσει τη συνεργασία στην ομάδα;	N/A
• Ενημέρωση για το μαθησιακό στυλ	• Πώς μπορεί η αναγνώριση διαφορετικών μαθησιακών στυλ να βελτιώσει τη συνεργασία στην ομάδα;	N/A

Συμβουλές για Εκπαιδευτές και Συντονιστές

- Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να σκεφτούν το δικό τους μαθησιακό στυλ και πώς αυτό επηρεάζει τον τρόπο διδασκαλίας τους. Αυτό ενισχύει την ενσυναίσθηση και την κατανόηση της διαφορετικότητας των μαθητών.
- Ενσωματώστε οπτικές, ακουστικές, κιναισθητικές και αναγνωστικές/γραφικές δραστηριότητες για να δείξετε πώς μπορούν να διαφοροποιούνται τα μαθήματα για διαφορετικούς μαθητές.
- Προωθήστε τη χρήση γλώσσας βασισμένης στα δυνατά σημεία και όχι σε ελλείψεις όταν αναφέρεστε σε μαθητές με ΕΕΑ (π.χ. 'δυνατός στη χωρική αντίληψη' αντί για 'δυσκολεύεται στην ανάγνωση').

Πρόσθετο Υλικό

Ε 2.1/1: Συμβουλές για τη Διδασκαλία Μαθητών με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες | Teach First

Δάσκαλοι από το σχολείο Ellen Tinkham προσφέρουν πολύτιμες συμβουλές σε νέους εκπαιδευτικούς σχετικά με την αποτελεσματική διαχείριση μαθητών με ΕΕΑ. Το βίντεο εστιάζει στη χρήση τεχνολογιών και λειτουργιών που ενισχύουν τη συνεργασία και δημιουργούν ένα υγιές περιβάλλον μάθησης.

Πού μπορώ να το βρω;

<https://www.youtube.com/watch?v=gXjwZWYejY8>

Ποια θεωρητικά στοιχεία υποστηρίζει;

Θεωρία Δομητισμού (Bruner): Εξατομίκευση των διδακτικών προσεγγίσεων.

Κοινωνικοαναπτυξιακή Θεωρία του Vygotsky: Σημασία της υποστηριζόμενης μάθησης και της ομαδικής εργασίας.

Οι εκπαιδευτικοί SEN στο βίντεο δίνουν συμβουλές σε άλλους εκπαιδευτικούς SEN σχετικά με την εργασία με μαθητές SEN. Για παράδειγμα, μία από τις συμβουλές είναι να είναι πολύ εξατομικευμένοι στη διδακτική τους προσέγγιση, καθώς κάθε μαθητής είναι μοναδικός. Ως εκ τούτου, αυτό το βίντεο διάρκειας 5 λεπτών χρησιμοποιείται ιδανικά κατά την εισαγωγή της ενότητας, καθώς μπορεί να είναι αρκετά διορατικό και εμπνευσμένο.

Ε 2.1/2: Teachers TV: Αντιμετώπιση Προκλητικής Συμπεριφοράς 1

Τι είναι;

Το βίντεο επικεντρώνεται στις μεθόδους που χρησιμοποιούνται στα ειδικά σχολεία για μαθητές με συναισθηματικά προβλήματα και προβλήματα συμπεριφοράς και στο πώς αυτοί οι τρόποι μπορούν να χρησιμοποιηθούν στα κανονικά σχολεία. Η αυτορρύθμιση, οι ήπιες και συνεπείς προσεγγίσεις με στόχο τη διαχείριση των προκλήσεων, καθώς και η επιβράβευση της θετικής συμπεριφοράς και η χρήση οπτικών στόχων, είναι μερικές από τις μεθόδους που αναλύονται. Οι παρατηρήσεις

απεικονίζουν τις επιδράσεις του καθορισμού στόχων, του μη συγκρουσιακού ελέγχου της συμπεριφοράς και των ασκήσεων δέσμευσης και τον αντίκτυπό τους στη βελτίωση του δομημένου μαθησιακού περιβάλλοντος με σεβασμό των μαθητών.

Πού μπορώ να το βρω;

<https://www.youtube.com/watch?v=Gwu9IN5SoZA>

Ποια θεωρητικά στοιχεία υποστηρίζει;

Το βίντεο υποστηρίζει τη Ζώνη της Προσεγγιστικής Ανάπτυξης του Vygotsky, δεδομένου ότι τα βίντεο απεικονίζουν πώς οι εκπαιδευτικοί προσφέρουν υποστήριξη και καθοδήγηση με δομή στους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες για να επιτύχουν αυτό που δεν μπορούν να κάνουν μόνοι τους. Είναι επίσης σύμφωνο με την κονστрукτιβιστική θεωρία του Bruner, καθώς χρησιμοποιεί τον καθορισμό στόχων και την εμβάθυνση των ρουτινών για την κατανόηση μιας εργασίας περισσότερο με πρακτικό και αναστοχαστικό τρόπο. Αποτυπώνει επίσης την πολλαπλή νοημοσύνη του Gardner, υιοθετώντας πιο ατομικές, πολύπλευρες τεχνικές που στοχεύουν σε διαφορετικά σύνολα δεξιοτήτων, ώστε να είναι σε θέση να προωθήσουν ένα φιλικό και βοηθητικό περιβάλλον.

Μπορεί να χρησιμοποιηθεί στο τέλος του μαθήματος, έτσι ώστε οι εκπαιδευτικοί με ειδικές ανάγκες να μπορούν επίσης να προβληματιστούν σχετικά με τις πιθανές προκλήσεις που προκύπτουν στις τάξεις τους και να πάρουν αποτελεσματικές ιδέες για το πώς να τις ξεπεράσουν.

E 2.1/3: Εκπαιδευτικό Υλικό για ΕΕΑ

Τι είναι;

Συμπληρωματικό υλικό από το Digital Education Resource Archive (<https://dera.ioe.ac.uk/>) για την υποστήριξη και προώθηση προσεγγίσεων χωρίς αποκλεισμούς σε ειδικά και γενικά σχολεία.

Πού μπορώ να το βρω;

<https://dera.ioe.ac.uk/id/eprint/8770/1/Training%20materials%20for%20foundations%20SEN.pdf>

Ποια θεωρητικά στοιχεία υποστηρίζει;

Όλα τα θεωρητικά στοιχεία αυτής της ενότητας θα μπορούσαν να υποστηριχθούν από αυτό το υλικό.

Το υλικό αυτό συνιστάται στους εκπαιδευτές/διαμορφωτές να το μελετήσουν πριν εργαστούν με διαφορετικές ομάδες SEN.

Αναφορές:

Davis, K., Christodoulou, J., Seider, S., & Gardner, H. (2011). The theory of multiple intelligences. In R. J. Sternberg & S. B. Kaufman (Eds.), *The Cambridge handbook of intelligence* (pp. 485–503). Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511977244.025>

Ενότητα 2.2: Μαθαίνουμε Μαζί: Πώς να δημιουργούμε χώρους συμμετοχής για όλους

Μαθησιακές Ανάγκες της Ενότητας 2.2

Η ενότητα αυτή επικεντρώνεται στο πώς μπορούμε να δημιουργήσουμε ένα περιβάλλον χωρίς αποκλεισμούς για όλους, συμπεριλαμβανομένων ατόμων με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες (ΕΕΑ), προσφέροντας στρατηγικές και εργαλεία που ενισχύουν τη συμμετοχή και τη συνεργασία μεταξύ συνομηλίκων.

Προσωποποιημένα και προσαρμοστικά εργαλεία μάθησης: Η ενότητα καλύπτει ατομικά στυλ μάθησης μέσω της χρήσης προσβάσιμων τεχνολογικών εργαλείων, οδηγίες βήμα προς βήμα και πρακτική εφαρμογή, βοηθώντας άτομα με προκλήσεις στην ανάγνωση, γραφή ή λεκτική επικοινωνία.

Στρατηγικές μάθησης από συνομηλίκους: Ενισχύουν τη συνεργασία ενθαρρύνοντας τα μέλη να μοιραστούν τις δυνάμεις τους και να μάθουν το ένα από το άλλο, ενισχύοντας έτσι την αυτοπεποίθηση και τις δεξιότητες ομαδικής εργασίας.

Καλλιέργεια ενσυναίσθησης και κατανόησης: Μέσα από ανταλλαγή εμπειριών και συλλογικές μαθησιακές πρακτικές, όπως η δραστηριότητα 'Role Swap', και μέσω οδηγών διδασκαλίας χωρίς αποκλεισμούς, προωθείται η ευαισθητοποίηση και η αποδοχή της διαφορετικότητας.

Ειδικές Θεωρητικές Προσεγγίσεις για Κατανόηση και Υποστήριξη

Η μάθηση από συνομηλίκους αποτελεί ένα αποτελεσματικό εργαλείο ανάπτυξης δεξιοτήτων που υπερβαίνει τα συνηθισμένα εμπόδια στην οικοδόμηση δεξιοτήτων. Στην εκπαίδευση, βοηθά τους μαθητές να εμβαθύνουν τη γνώση τους διδάσκοντας ο ένας τον άλλο (Hansen, 2022). Αντίστοιχα, σε εργασιακά περιβάλλοντα, η μάθηση από συνομηλίκους ενισχύει τη συνεργασία, επιτρέποντας στα άτομα να εκφράζουν ανάγκες ή ερωτήσεις και να μοιράζονται την εμπειρία τους.

Η ανάπτυξη του μαθητή εξαρτάται από την ελευθερία να κάνει λάθη, να αμφισβητεί ιδέες και να εκφράζει ανησυχίες. Η μάθηση από συνομηλίκους δημιουργεί ένα ασφαλές περιβάλλον για ανάληψη τέτοιων ρίσκων χωρίς φόβο κριτικής από ανωτέρους. Ενθαρρύνει ανοιχτές συζητήσεις για βελτιώσεις, που είναι συχνά πιο ειλικρινείς και παραγωγικές μεταξύ συνομηλίκων.

Η τεχνολογία ενισχύει επίσης τη μάθηση από συνομηλίκους, βοηθώντας τους συμμετέχοντες να διακρίνουν σχετικές πληροφορίες και να τις προσαρμόζουν στις ανάγκες τους. Ωστόσο, η επιτυχία αυτής της προσέγγισης εξαρτάται από τη δημιουργία ασφαλών περιβαλλόντων. Είναι απαραίτητη η τήρηση κανόνων όπως: σεβασμός στην εμπιστευτικότητα, ανατροφοδότηση με εποικοδομητικό τρόπο, ενσυναίσθηση και αποδοχή διαφορετικών μαθησιακών στυλ.

Όταν εφαρμόζεται σωστά, η στρατηγική της μάθησης από συνομηλίκους μπορεί να δημιουργήσει χώρους όπου όλοι αισθάνονται ενδυναμωμένοι να συμμετέχουν.

Επιθυμητά Μαθησιακά Αποτελέσματα της Ενότητας 2.2

Γνώσεις

- Να γνωρίσουν στρατηγικές και εργαλεία για την προώθηση της ένταξης σε ποικίλα περιβάλλοντα.
- Να κατανοήσουν πώς η μάθηση από συνομηλίκους ενισχύει τη συμμετοχή και τη συνεργασία.
- Να αναγνωρίσουν τη σημασία της δημιουργίας ασφαλών χώρων για ανοιχτή επικοινωνία.
- Να εντοπίζουν κοινά εμπόδια στη συμμετοχή και στην ανάπτυξη δεξιοτήτων σε περιβάλλοντα ένταξης.
- Να ανακαλύψουν πώς η τεχνολογία μπορεί να υποστηρίξει τις διαφορετικές μαθησιακές ανάγκες.
- Να διακρίνουν τον ρόλο της ενσυναίσθησης και της εποικοδομητικής ανατροφοδότησης στη στήριξη της αμοιβαίας μάθησης.

Δεξιότητες

- Να δημιουργούν ασφαλείς χώρους για ανοιχτές και ειλικρινείς συζητήσεις.
- Να διευκολύνουν αποτελεσματικά δραστηριότητες μάθησης από συνομηλίκους.
- Να διαχειρίζονται τη δυναμική ομάδων σε ποικίλα και χωρίς αποκλεισμούς περιβάλλοντα.
- Να προσαρμόζουν μεθόδους διδασκαλίας ή εκπαίδευσης για να καλύπτουν ατομικά μαθησιακά στυλ.
- Να ενθαρρύνουν τη συνεργασία και την ανταλλαγή γνώσης μεταξύ συνομηλίκων.
- Να χρησιμοποιούν τεχνολογικά εργαλεία που υποστηρίζουν πρακτικές χωρίς αποκλεισμούς.
- Να σχεδιάζουν κανόνες που προάγουν τον σεβασμό, την ενσυναίσθηση και την εποικοδομητική ανατροφοδότηση σε ομαδικά περιβάλλοντα.

Στάσεις

- Να νιώθουν αυτοπεποίθηση στο να δημιουργούν χωρίς αποκλεισμούς περιβάλλοντα για άτομα με διαφορετικές ανάγκες.
- Να πιστεύουν στην αξία της συνεργασίας και της αμοιβαίας μάθησης για την προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη.
- Να αναμένουν και να ενθαρρύνουν την ανοιχτή επικοινωνία και την εποικοδομητική ανατροφοδότηση.
- Να βλέπουν τα λάθη ως ευκαιρίες για ανάπτυξη και μάθηση.
- Να εκτιμούν τις δυνάμεις και τη συμβολή όλων των ατόμων, ανεξαρτήτως ικανοτήτων.
- Να σέβονται διαφορετικές οπτικές και μαθησιακά στυλ σε συνεργατικά περιβάλλοντα.

Προτεινόμενες Ερωτήσεις Ανατροφοδότησης για την Ενότητα 2.2

Ποια θεωρητικά στοιχεία χρησιμοποιούνται εδώ;	Προτεινόμενες Ερωτήσεις Ανατροφοδότησης μέσω Δραστηριοτήτων:	Δραστηριότητες (κουίζ, παιχνίδι, συντονισμένη συζήτηση, μελέτη περίπτωσης,
---	--	--

		επίσκεψη, καλεσμένος κ.λπ.)
Μάθηση μέσω παρατήρησης	Ποια είναι κάποια σημάδια ότι ένα άτομο ίσως χρειάζεται υποστήριξη;	Δραστηριότητα M2.A2
Μάθηση μεταξύ ομοτίμων, αμοιβαία ενδυνάμωση	Τι μπορούμε να μάθουμε ο ένας από τον άλλο σε μια ομαδική εργασία;	Δραστηριότητα M2.A2
Υποστηρικτική τεχνολογία, προσαρμοστικά εργαλεία	Πώς μπορεί η τεχνολογία να βελτιώσει την πρόσβαση για όλους;	ex. Επίδειξη τεχνολογίας, χρήση ψηφιακών εργαλείων όπως ALT Text, μετατροπή κειμένου σε ομιλία κ.λπ.

Συμβουλές για Εκπαιδευτές και Συντονιστές

- Βεβαιωθείτε ότι όλοι οι συμμετέχοντες αισθάνονται ότι ακούγονται και γίνονται σεβαστοί.
- Χρησιμοποιείτε γλώσσα χωρίς αποκλεισμούς και ενθαρρύνετε τη συμμετοχή όλων, ανεξάρτητα από την εμπειρία τους.
- Εισάγετε εργαλεία χαμηλής και υψηλής τεχνολογίας που υποστηρίζουν διαφορετικούς τύπους μαθητών (π.χ. λογισμικό ομιλίας-σε-κείμενο, οπτικά προγράμματα κλπ).
- Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να σχεδιάσουν την ιδανική αίθουσα διδασκαλίας χωρίς αποκλεισμούς ή να διαμορφώσουν μαζί κανόνες συμμετοχής για μια ομάδα μικτών ικανοτήτων.

Πρόσθετο Υλικό

Ε 2.2/1: Πώς να Βοηθήσετε τους Υπαλλήλους σας να Μαθαίνουν Ο ένας από τον Άλλον Τι είναι;

Άρθρο και παράδειγμα περίπτωσης από το Harvard Business Review.

Πού μπορώ να το βρω;

<https://hbr.org/2018/11/how-to-help-your-employees-learn-from-each-other>

Ποια θεωρητικά στοιχεία υποστηρίζει;

- **Μάθηση από συνομηλίκους σε εργασιακό περιβάλλον.**

Το άρθρο περιλαμβάνει απλά παραδείγματα που μπορούν να ενισχύσουν την κατανόηση τόσο των εκπαιδευτών όσο και των μαθητών.

Ε 2.2/2: Η Μάθηση από Συνομηλίκους στην Πράξη

Τι είναι;

Βίντεο.

Πού μπορώ να το βρω;

<https://youtu.be/rGrVdio92n8?feature=shared>

Ποια θεωρητικά στοιχεία υποστηρίζει;

Σε αυτό το βίντεο ο φυσικός και εκπαιδευτικός του Χάρβαρντ Eric Mazur περιγράφει την ομότιμη μάθηση στην πράξη.

Μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εισαγωγή στο μάθημα ή κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας του.

Αναφορές:

Jake Hansen, Western Governors University (2022). Peer Learning: Overview, Benefits, and Models. Available at: <https://www.wgu.edu/blog/peer-learning2208.html>

Kelly Palmer and David Blake in Harvard Business Review (2018). How to Help Your Employees Learn from Each Other. Available at: <https://hbr.org/2018/11/how-to-help-your-employees-learn-from-each-other>

Ενότητα 2.3: Κοινωνική και Συναισθηματική Ενδυνάμωση: Σημαντικά Βήματα για την Ένταξη

Μαθησιακές Ανάγκες της Ενότητας 2.3

Η Ενότητα αυτή εξετάζει τις κύριες κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες που διευκολύνουν την ένταξη νέων ατόμων με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες (ΕΕΑ) σε εκπαιδευτικά, κοινωνικά και εργασιακά περιβάλλοντα. Τα άτομα με ΕΕΑ συχνά αντιμετωπίζουν προκλήσεις στη συναισθηματική αναγνώριση και διαχείριση, οι οποίες μπορούν να επηρεάσουν την ικανότητά τους να ενσωματωθούν αποτελεσματικά.

Η έμφαση δίνεται στην ανάπτυξη της αυτογνωσίας, της συναισθηματικής ρύθμισης, της ανθεκτικότητας και των διαπροσωπικών δεξιοτήτων επικοινωνίας. Η Ενότητα υποστηρίζει τους μαθητές στη δημιουργία συναισθηματικής νοημοσύνης, την επίλυση κοινωνικών προκλήσεων και την οικοδόμηση ουσιαστικών σχέσεων.

Η ενίσχυση της ανθεκτικότητας είναι ιδιαίτερα κρίσιμη για μαθητές με ΕΕΑ που μπορεί να αντιμετωπίζουν κοινωνικά εμπόδια ή προκαταλήψεις λόγω των ατομικών τους χαρακτηριστικών. Προσφέρονται πρακτικές λύσεις για τη ρύθμιση συναισθημάτων, την αποτελεσματική επικοινωνία και τη διαχείριση συγκρούσεων. Με τη συμμετοχή σε συμμετοχικές δραστηριότητες και την αξιοποίηση της συστηματικής υποστήριξης, οι μαθητές αποκτούν αυξημένη αυτοαποτελεσματικότητα και αυτοπεποίθηση στις κοινωνικές τους αλληλεπιδράσεις.

Ειδικές Θεωρητικές Προσεγγίσεις για Κατανόηση και Υποστήριξη

Θεωρία της συναισθηματικής νοημοσύνης (Goleman, 1995; Brackett, 2019): Η συναισθηματική νοημοσύνη περιλαμβάνει την αυτογνωσία, την αυτορρύθμιση, τα κίνητρα, την ενσυναίσθηση και τις κοινωνικές δεξιότητες. Η κατανόηση και η ανάπτυξη αυτών των δεξιοτήτων επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό την κοινωνική ένταξη και τη συναισθηματική ευημερία.

Θεωρία της κοινωνικής μάθησης (Zimmerman, 2015): Η παρατηρησιακή μάθηση των κοινωνικών συμπεριφορών μέσω της μίμησης και της μοντελοποίησης είναι πολύ σημαντική για τους εκπαιδευόμενους με ΕΑΕ. Η ελεγχόμενη έκθεση σε καλά πρότυπα προάγει υγιείς κοινωνικές συμπεριφορές.

Θεωρία της εποικοδομητικής μάθησης (Bruner, 1966- Vygotsky, 1978): Υποστηρίζει τη βιωματική μάθηση μέσω διαδραστικών και συμμετοχικών μεθόδων, επιτρέποντας βαθύτερη και πιο ουσιαστική μάθηση και εφαρμογή των κοινωνικών και συναισθηματικών ικανοτήτων στην πραγματική ζωή.

Η θεωρία του αυτοπροσδιορισμού, όπως συνοψίζεται από τους Deci και Ryan (2000), δίνει έμφαση στην αυτονομία, την ικανότητα και τη συγγένεια για την προώθηση των εσωτερικών κινήτρων για την υποστήριξη τόσο της κοινωνικής όσο και της ατομικής ανάπτυξης.

Η θεωρία της προσκόλλησης, όπως περιγράφεται από τον Schore (2005, 2020), τονίζει την κρίσιμη λειτουργία που έχουν οι ασφαλείς σχέσεις και η συναισθηματική υποστήριξη στην ανάπτυξη της εμπιστοσύνης και στη διευκόλυνση της ευεργετικής κοινωνικής αλληλεπίδρασης. Για τους μαθητές

με ΕΑΕ - μια νευροαναπτυξιακή παραλλαγή ειδικά - τα γραπτά του Schore αναδεικνύουν γιατί η συναισθηματική και σχεσιακή ασφάλεια είναι το κλειδί για τη μάθηση. Η θεωρία του για τη «διαδραστική ρύθμιση» (κατά την οποία οι φροντιστές ή οι εκπαιδευτικοί συν-ρυθμίζουν τη συναισθηματική κατάσταση ενός παιδιού) χρησιμοποιείται σε παρεμβάσεις στην τάξη, όπως η συν-ρύθμιση, η θετική επαναφορά

Επιθυμητά Μαθησιακά Αποτελέσματα της Ενότητας 2.3

Γνώσεις

- Να κατανοήσουν τις βασικές συνιστώσες της συναισθηματικής νοημοσύνης (αναγνώριση, κατανόηση, έκφραση και ρύθμιση συναισθημάτων).
- Να αναγνωρίσουν τις κοινωνικές και συναισθηματικές ανάγκες των νέων με ΕΕΑ.
- Να γνωρίζουν στρατηγικές για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της κοινωνικής ένταξης.
- Να εντοπίζουν την επίδραση των υποστηρικτικών σχέσεων στην ανάπτυξη της συναισθηματικής ευημερίας.
- Να κατανοούν τη σημασία της αυτορρύθμισης και της διαχείρισης συγκρούσεων σε ομάδες.

Δεξιότητες

- Να υποστηρίζουν νέους με ΕΕΑ στην αναγνώριση και έκφραση των συναισθημάτων τους.
- Να εφαρμόζουν τεχνικές συναισθηματικής ρύθμισης και ανάπτυξης ανθεκτικότητας.
- Να δημιουργούν ασφαλή και υποστηρικτικά περιβάλλοντα μάθησης και κοινωνικής συμμετοχής.
- Να διευκολύνουν συζητήσεις γύρω από τη συναισθηματική νοημοσύνη και την κοινωνική ένταξη.
- Να βοηθούν τους συμμετέχοντες να αναπτύξουν σχέσεις εμπιστοσύνης και αμοιβαίας υποστήριξης.
- Να παρέχουν στρατηγικές διαχείρισης συναισθημάτων σε στιγμές άγχους ή κοινωνικών δυσκολιών.

Στάσεις

- Να εκτιμούν τη σημασία της συναισθηματικής ευημερίας ως βασικό παράγοντα της επιτυχούς συμμετοχής.
- Να ενισχύουν την πίστη στην ικανότητα όλων να αναπτύσσουν κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες.
- Να προωθούν μια κουλτούρα ενσυναίσθησης, κατανόησης και συνεργασίας.
- Να επιδεικνύουν ευαισθησία και σεβασμό στις συναισθηματικές ανάγκες διαφορετικών ατόμων.
- Να υιοθετούν θετικές στάσεις απέναντι στη συναισθηματική αυτοέκφραση και την ανθεκτικότητα.

Προτεινόμενες Ερωτήσεις Ανατροφοδότησης για την Ενότητα 2.3

Ποια θεωρητικά στοιχεία χρησιμοποιούνται εδώ;	Προτεινόμενες Ερωτήσεις Ανατροφοδότησης μέσω Δραστηριοτήτων:	Δραστηριότητες (κουίζ, παιχνίδι, συντονισμένη συζήτηση, μελέτη περίπτωσης, επίσκεψη, καλεσμένος κ.λπ.)
Συναισθηματική νοημοσύνη, οικοδόμηση αυτοπεποίθησης	Τι σας βοηθάει να νιώθετε μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση σε κοινωνικά περιβάλλοντα;	Παιχνίδι ρόλων για την έκφραση αυτοπεποίθησης
Καθορισμός στόχων, αυτορρύθμιση	Πώς μπορούν τα μικρά βήματα να κάνουν τη διαφορά στην αντιμετώπιση των προκλήσεων;	Λίστα ελέγχου Δραστηριότητα σχεδιασμού, Συμβουλές και παιχνίδια για αυτορρύθμιση
Θετική ψυχολογία	Πώς οι λέξεις επηρεάζουν τη νοοτροπία σας;	

Συμβουλές για Εκπαιδευτές και Συντονιστές

- Δημιουργήστε ένα ασφαλές πλαίσιο όπου οι συμμετέχοντες μπορούν να εκφράζουν τα συναισθήματά τους χωρίς κριτική.
- Διδάξτε τεχνικές όπως η βαθιά αναπνοή, οι στρατηγικές θετικής σκέψης και η επίλυση προβλημάτων για τη ρύθμιση συναισθημάτων.
- Ενισχύστε την πρακτική της ενσυναίσθησης μέσα από παιχνίδια ρόλων και αφηγήσεις εμπειριών.
- Δώστε έμφαση στη σημασία της αυτογνωσίας και της αναγνώρισης συναισθημάτων ως πρώτου βήματος προς την κοινωνική συμμετοχή και τη δημιουργία σχέσεων.

Πρόσθετο Υλικό

U 2.3/1: Ο Daniel Goleman παρουσιάζει τη Συναισθηματική Νοημοσύνη | Big Think

Τι είναι

Ένα σύντομο βίντεο που παρουσιάζει τη θεωρία της Συναισθηματικής Νοημοσύνης και πρακτικές εφαρμογές.

Πού μπορώ να το βρω;

<https://www.youtube.com/watch?v=Y7m9eNoB3NU>

Ποια θεωρητικά στοιχεία υποστηρίζει;

Η συναισθηματική νοημοσύνη αναφέρεται στο πόσο καλά χειριζόμαστε τον εαυτό μας και τις σχέσεις μας, τους 4 τομείς. Η αυτογνωσία, το να γνωρίζουμε τι αισθανόμαστε, γιατί το αισθανόμαστε, η οποία αποτελεί τη βάση, για παράδειγμα, της καλής διαίσθησης, της καλής λήψης αποφάσεων.

Αυτό το πρόσθετο υλικό μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως προετοιμασία πριν από το μάθημα και για ιδέες που θα ενσωματωθούν στις συζητήσεις.

U 2.3/2: Marc Brackett, Προσέγγιση RULER - Yale Center for Emotional Intelligence

Τι είναι;

Διερευνά τον αντίκτυπο της συναισθηματικής νοημοσύνης στη μάθηση και την κοινωνική ενσωμάτωση. Η προσέγγιση RULER επικεντρώνεται στις πέντε δεξιότητες της συναισθηματικής νοημοσύνης (Αναγνώριση, Κατανόηση, Ετικέτα, Έκφραση και Ρύθμιση) και στοχεύει στην υποστήριξη των κοινοτήτων στην κατανόηση της αξίας των συναισθημάτων, αναπτύσσοντας τις δεξιότητες της συναισθηματικής νοημοσύνης. (<https://marcbrackett.com/ruler/>).

Πού μπορώ να το βρω;

<https://rulerapproach.org/>

Ποια θεωρητικά στοιχεία υποστηρίζει;

Συναισθηματική νοημοσύνη και κοινωνική μάθηση

Μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εισαγωγή στη σημασία της συναισθηματικής νοημοσύνης στην εκπαίδευση.

U 2.3/3: Edutopia - Κοινωνική και συναισθηματική μάθηση (SEL)

Τι είναι;

Τα προτεινόμενα άρθρα, όπως το «Πώς να οικοδομήσετε την ανθεκτικότητα των μαθητών», προσφέρουν τεκμηριωμένες στρατηγικές για την οικοδόμηση της ανθεκτικότητας των μαθητών, συμπεριλαμβανομένων των επιβεβαιώσεων, της υποστήριξης από συνομηλίκους και των συνδέσεων με πραγματικούς στόχους. Άλλα άρθρα προτείνουν πρακτικούς τρόπους για την εισαγωγή του αυτοαναστοχασμού και δραστηριότητες για τη συναισθηματική νοημοσύνη.

Πού μπορώ να το βρω;

Ακολουθούν μερικές συστάσεις:

<https://www.edutopia.org/article/helping-students-manage-their-emotions>

<https://www.edutopia.org/article/strategies-build-students-resilience>

<https://www.edutopia.org/article/build-growth-mindsets-classroom-reflection>

<https://www.edutopia.org/article/student-engagement-dimensions>

Ποια θεωρητικά στοιχεία υποστηρίζει/αναφέρεται;

Συναισθηματική νοημοσύνη, θεωρία ανθεκτικότητας και θετική ψυχολογία.

Μπορεί να χρησιμοποιηθεί κατά τη διάρκεια δραστηριοτήτων ή επακόλουθων συζητήσεων που εστιάζουν στην ανθεκτικότητα και την προσωπική ανάπτυξη.

U 2.3/4: Χρησιμοποιώντας άγκυρες για τη ρύθμιση των συναισθημάτων

Τι είναι;

Σύντομο βίντεο για την αυτορρύθμιση.

Πού μπορώ να το βρω;

<https://www.youtube.com/watch?v=XvQwYt7-7gU>

Ποια θεωρητικά στοιχεία υποστηρίζει/αναφέρεται;

«Όταν τους δίνεται ο χώρος να ρυθμίσουν τον εαυτό τους με απλές πρακτικές, οι μαθητές μαθαίνουν πώς να καταπραΰνουν το δικό τους νευρικό σύστημα σε στιγμές άγχους - και να συμβάλλουν στην αίσθηση ηρεμίας στην τάξη».

Μπορεί να χρησιμοποιηθεί κατά τη διάρκεια των συνεδριών με την ομάδα, για παράδειγμα πριν από τη συζήτηση ή ως εισαγωγή στο θέμα.

Αναφορές:

Brackett, M. (2019). Permission to Feel: Unlocking the Power of Emotions to Help Our Kids, Ourselves, and Our Society Thrive.

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The “What” and “Why” of Goal Pursuits: Human Needs and the Self-Determination of Behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227–268.

https://selfdeterminationtheory.org/SDT/documents/2000_DeciRyan_PIWhatWhy.pdf

Jennings, P. A., & Greenberg, M. T. (2008). The Prosocial Classroom: teacher social and emotional competence in relation to student and classroom outcomes. *Review of Educational Research*, 79(1), 491–525. <https://doi.org/10.3102/0034654308325693>

Schore, A. (2005). Attachment, affect regulation, and the developing right brain: Linking Developmental Neuroscience to Pediatrics. www.academia.edu.

https://www.academia.edu/45262467/Attachment_Affect_Regulation_and_the_Developing_Right_Brain_Linking_Developmental_Neuroscience_to_Pediatrics

Zimmerman, B. J. (2015). Self-Regulated Learning: Theories, Measures, and Outcomes. In J. D. Wright (Ed.), *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences* (pp. 541-546). Oxford: Elsevier.

<http://dx.doi.org/10.1016/B978-0-08-097086-8.26060-1>

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ 2

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1 (M2.A1)

Τίτλος	Ποια είναι τα δυνατά μου σημεία;
Είδος	Βίντεο/ταινία + Συζήτηση
Πότε να το χρησιμοποιήσετε;	Αυτή είναι μια εξαιρετική δραστηριότητα για την έναρξη της Ενότητας 2, επειδή οι μαθητές μπορούν να παρακινηθούν να κάνουν τις άλλες δραστηριότητες στο πλαίσιο αυτής της ενότητας. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι ο εντοπισμός των δυνατών τους σημείων μπορεί να λειτουργήσει ως κίνητρο για να συνεχίσουν τη διαδικασία μάθησης.
	Απαιτείται τουλάχιστον 1 εκπαιδευτής με κοινωνικές δεξιότητες.
Αριθμός και δεξιότητες του/των εκπαιδευτή/ών	3-15 συμμετέχοντες
Αριθμός συμμετεχόντων	50 λεπτά
Διάρκεια	Οι εκπαιδευτές θα πρέπει να έχουν γνώσεις αγγλικής γλώσσας και οι μαθητές θα πρέπει να είναι σε θέση να γράφουν
Απαιτούμενες δεξιότητες	Χαρτιά A4, στυλό, οποιαδήποτε ψηφιακή οθόνη (τηλέφωνο, φορητός υπολογιστής, τηλεόραση), διαδίκτυο
Εξοπλισμός	Ένα μεγάλο δωμάτιο με καρέκλες
Περιβάλλον	οικοδόμηση αυτοπεποίθησης,
Στόχοι	Για να ξεκινήσετε αυτή τη δραστηριότητα, συνιστάται οι μαθητές να αντικρίζουν ο ένας τον άλλον καθιστοί. Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει τον επιστήμονα Stephen Hawking δείχνοντας την εικόνα του σε έντυπη μορφή ή σε οποιαδήποτε ψηφιακή οθόνη (τηλέφωνο, φορητό υπολογιστή, τηλεόραση) και στη συνέχεια δίνει μια σύντομη ιστορία ζωής για αυτόν, τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία του. Μια σύντομη ιστορία γι' αυτόν μπορεί να αντληθεί από αυτόν τον σύνδεσμο: https://un-seriousteacher.com/what-are-my-strengths/ Αφού ο εκπαιδευτικός αφηγηθεί την ιστορία για τον Stephen Hawking, θα πρέπει να ζητήσει από τους μαθητές να

	εντοπίσουν τα δυνατά του σημεία. Αυτά μπορεί να είναι τα εξής, αλλά δεν περιορίζονται σε αυτά: - Ευγνωμοσύνη, - Ελπίδα, - Περιέργεια, - Αγάπη για μάθηση - Ανοιχτό πνεύμα, - Γενναιότητα, - Επιμονή, - Αγάπη, - Ηγεσία, - Ενθουσιασμός, - Δημιουργικότητα, - Πειθαρχία, - Υπομονή, - Αποφασιστικότητα, - Αφοσίωση. Μόλις οι μαθητές εντοπίσουν τα δυνατά και αδύνατα σημεία του Χόκινγκ, τότε μπορούν να προχωρήσουν στην επόμενη εργασία που είναι ο εντοπισμός των δικών τους δυνατών σημείων. Ο εκπαιδευτικός θα ετοιμάσει έντυπα στα οποία ο μαθητής θα βρει τη φράση «Ποια είναι τα τρία αγαπημένα μου δυνατά σημεία;» και από κάτω τρεις κενές γραμμές στις οποίες ο μαθητής θα τις γράψει. Προαιρετικά είναι να δοθεί ένα πλαίσιο που να περιλαμβάνει ήδη ορισμένα δυνατά σημεία από τα οποία ο μαθητής μπορεί να επιλέξει. Αφού οι μαθητές τις καταγράψουν, μπορείτε να ζητήσετε εθελοντές για να παρουσιάσουν τα δυνατά τους σημεία μπροστά στους συμμαθητές τους.
Μέθοδος αξιολόγησης-αξιολόγησης-αναστοχασμού, συμπεριλαμβανομένων των ερωτήσεων ανατροφοδότησης	Οι εκπαιδευτές παρατηρούν τη δυναμική της ομάδας και τη συμμετοχή κατά τη διάρκεια της παρουσίασης των πλεονεκτημάτων τους, σημειώνοντας τα επίπεδα δέσμευσης. Μετά τη δραστηριότητα, οι συμμετέχοντες αναστοχάζονται σχετικά με τη μάθησή τους απαντώντας σε ερωτήσεις ανατροφοδότησης όπως:

	- Τι σας άρεσε περισσότερο στην ιστορία της ζωής του Stephen Hawking; - Ποιο ήταν το αγαπημένο σας δυνατό σημείο του; - Τι από την ιστορία της ζωής του σας ενέπνευσε περισσότερο; - Πάρτε ένα κομμάτι χαρτί και γράψτε σε αυτό ένα νέο πράγμα από αυτό το μάθημα που μάθατε και μοιραστείτε το με την υπόλοιπη τάξη.
Δώστε προσοχή	Βεβαιωθείτε ότι οι μαθητές αισθάνονται άνετα να μοιραστούν για τον εαυτό τους με όλους.
Αναφορές	Yanina. (2021, October 3). What Are My Strengths? Individual & Group Activities for Social-Emotional Education in “My Strengths” Journal. Un-Serious. https://un-seriousteacher.com/what-are-my-strengths/

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2 (M2.A2)

Τίτλος	Δραστηριότητα ομαδικής κατάρτισης μεταξύ ομοτίμων: Αυτή η δραστηριότητα μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην αρχή της δεύτερης ενότητας, ώστε οι εκπαιδευόμενοι να προβληματιστούν σχετικά με τη δημιουργία ενός φιλόξενου χώρου για όλους τους τύπους εκπαιδευομένων.
Τύπος	1 ή 2 εκπαιδευτές ή διευκολυντές κατά προτίμηση από το χώρο των κοινωνικών επιστημών με εμπειρία στην εκπαίδευση και τον συντονισμό ομάδων.
Πότε χρησιμοποιείται;	4-15 συμμετέχοντες
	60-120 λεπτά
Αριθμός και δεξιότητες του/των εκπαιδευτή(-ών)	Βασικές γλωσσικές δεξιότητες, βασικές δεξιότητες γραφής ή δακτυλογράφησης.
Αριθμός συμμετεχόντων	Εάν γίνεται με αναλογικά εργαλεία: Αν γίνεται με ψηφιακά εργαλεία: χαρτί μεγάλου μεγέθους, σημειώσεις post-it ή χαρτί A5 και ταινία, στυλό, μαρκαδόροι ή μολύβια
Διάρκεια	: Internet/wifi, φορητός υπολογιστής, tablet ή υπολογιστής (τουλάχιστον ένας ανά ομάδα), ιστοσελίδες ψηφιακού συνεργατικού σχολιασμού όπως το Miro (https://www.miro.com).
Απαιτούμενες δεξιότητες	Δραστηριότητα ομαδικής κατάρτισης μεταξύ ομοτίμων: Αυτή η δραστηριότητα μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην αρχή της δεύτερης ενότητας, ώστε οι εκπαιδευόμενοι να

	προβληματιστούν σχετικά με τη δημιουργία ενός φιλόξενου χώρου για όλους τους τύπους εκπαιδευομένων.
Ρύθμιση	Ευρύχωρη εσωτερική αίθουσα με καρέκλες και τραπέζια που μπορούν εύκολα να αναδιαταχθούν για να σχηματίσουν ξεχωριστές ομάδες.
Στόχοι	• Ενισχύστε τη μάθηση από ομοτίμους, • Οραματιστείτε χώρους χωρίς αποκλεισμούς και • Προσδιορίστε στοιχεία για ενεργό συμμετοχή.
Διαδικασία/περιγραφή	Αυτή η δραστηριότητα έχει σχεδιαστεί για να βοηθήσει τις ομάδες να εξερευνήσουν και να δημιουργήσουν χώρους όπου όλοι θα νιώθουν ότι μπορούν να συμμετέχουν. Επικεντρώνεται στη μάθηση από ομοτίμους, ενθαρρύνοντας τους συμμετέχοντες να συνεργαστούν, να μοιραστούν ιδέες και να απαντήσουν συλλογικά σε ένα βασικό ερώτημα: Πώς μοιάζει ένας χώρος που ευνοεί τη συμμετοχή; Αντί για τη διεξαγωγή μιας ερευνητικής άσκησης, η δραστηριότητα αυτή χρησιμοποιεί μια συμμετοχική μεθοδολογία όπου τα μέλη της ομάδας μαθαίνουν ο ένας από τον άλλο. Απαιτεί υλικά που μπορεί να είναι είτε ψηφιακά είτε αναλογικά (π.χ. σημειώσεις post-it και στυλό ή ψηφιακές πλατφόρμες για την καταγραφή σημειώσεων). Η επιλογή των εργαλείων θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την προσβασιμότητα των συμμετεχόντων, με υλικά που παρέχονται από το ίδρυμα υποδοχής ή που φέρνουν οι συμμετέχοντες σύμφωνα με τις οδηγίες που έχουν δοθεί εκ των προτέρων. Η συνεδρία αρχίζει με τον/τους εκπαιδευτή/ες να καλωσορίζουν την ομάδα, να εξηγούν τη δραστηριότητα και να διασφαλίζουν ότι όλοι κατανοούν τη διαδικασία ή έχουν την ευκαιρία να υποβάλουν διευκρινιστικές ερωτήσεις. Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε μικρότερες ομάδες των 3-4 ατόμων. Για μεγαλύτερες ή μικρότερες ομάδες, ο εκπαιδευτής μπορεί να προσαρμόσει ανάλογα το μέγεθος της ομάδας. Κάθε ομάδα αναλαμβάνει να συζητήσει το κεντρικό ερώτημα και να καταγράψει τις σκέψεις της χρησιμοποιώντας το παρεχόμενο υλικό. Για να εμπλουτίσουν τη συζήτηση, οι ομάδες μπορούν επίσης να προβληματιστούν σχετικά με την αντίθετη οπτική γωνία: Τι εμποδίζει ένα φιλόξενο περιβάλλον για τη συμμετοχή; Οι εκπαιδευτές παίζουν υποστηρικτικό ρόλο, ελέγχοντας τις ομάδες, προσφέροντας καθοδήγηση και βοηθώντας να

	πυροδοτήσουν συζητήσεις, αν χρειαστεί. Αυτή η φάση της ομαδικής συζήτησης διαρκεί συνήθως 20-30 λεπτά. Στη συνέχεια, κάθε ομάδα μοιράζεται τα συμπεράσματά της με την ευρύτερη ομάδα, είτε επιλέγοντας έναν εκπρόσωπο είτε παρουσιάζοντας τα συλλογικά. Η συνεδρία ολοκληρώνεται με μια ανακεφαλαίωση, όπου όλες οι συνεισφορές της ομάδας γίνονται ορατές και ο εκπαιδευτής καθοδηγεί την ομάδα μέσω των τελικών σκέψεων, των βασικών συμπερασμάτων και τυχόν εναπομεινάντων ερωτήσεων. Ο απώτερος στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι να προωθήσει τη μάθηση από ομοτίμους και να ενθαρρύνει τους συμμετέχοντες να οραματιστούν και να περιγράψουν ασφαλείς, χωρίς αποκλεισμούς χώρους συμμετοχής και μάθησης.
Μέθοδος αξιολόγησης-αξιολόγησης-αναστοχασμού, συμπεριλαμβανομένων των ερωτήσεων ανατροφοδότησης	Οι εκπαιδευτές παρατηρούν τη δυναμική της ομάδας και τη συμμετοχή κατά τη διάρκεια των συζητήσεων, σημειώνοντας τα επίπεδα συμμετοχής. Μετά τη δραστηριότητα, οι συμμετέχοντες αναστοχάζονται σχετικά με τη μάθησή τους απαντώντας σε ερωτήσεις ανατροφοδότησης όπως: 1. Σας βοήθησε αυτή η δραστηριότητα να κατανοήσετε καλύτερα τον τρόπο ενίσχυσης της συμμετοχής; Γιατί ή γιατί όχι; 2. Τι θα μπορούσε να βελτιωθεί σε αυτή τη συνεδρία για να ενισχυθεί η συνεργασία και η μάθηση;
Δώστε προσοχή	Συνιστάται ιδιαίτερα η χρήση ψηφιακών εργαλείων για αυτή τη δραστηριότητα, προκειμένου να εξοικειωθούν οι εκπαιδευτές και οι εκπαιδευόμενοι με τις ψηφιακές πλατφόρμες συνεργασίας.
Αναφορές	N/A

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3 (M2.A3)

Τίτλος	Περιπέτεια συναισθημάτων - Εξερευνώντας τα συναισθήματα με διασκεδαστικό τρόπο
Είδος	Παιχνίδι, καθοδηγούμενος προβληματισμός, ομαδική συζήτηση
Πότε να το χρησιμοποιήσετε;	Η δραστηριότητα ενδείκνυται να εφαρμοστεί στη μέση ή στο τέλος της ενότητας. Θα βοηθήσει στην κατανόηση των

	εννοιών της ενσυναίσθησης, της συναισθηματικής επίγνωσης και της κοινωνικής σύνδεσης.
Αριθμός και δεξιότητες των εκπαιδευτών	Εκπαιδευτές με δεξιότητες διευκόλυνσης και συναισθηματικής νοημοσύνης.
Αριθμός συμμετεχόντων	5-15 συμμετέχοντες
	60 λεπτά
Διάρκεια	Βασικές δεξιότητες επικοινωνίας, αναστοχαστικής σκέψης
Απαιτούμενες δεξιότητες	• Κάρτες συναισθημάτων (κάθε κάρτα περιγράφει ένα διαφορετικό συναίσθημα, όπως χαρά, απογοήτευση, ενθουσιασμός, νευρικότητα κ.λπ.) • Μια μαλακή μπάλα ή αντικείμενο για πάσα • Μεγάλα φύλλα χαρτιού και μαρκαδόροι • Φύλλα εργασίας για αναστοχασμό
Εξοπλισμός	Ένα ευρύχωρο εσωτερικό δωμάτιο ή εξωτερικός χώρος με χώρο για κίνηση
Περιβάλλον	• Βοηθήστε τους συμμετέχοντες να αναγνωρίσουν και να εκφράσουν διαφορετικά συναισθήματα. • Προωθήστε τη συναισθηματική επίγνωση και την αυτορρύθμιση με διαδραστικό και διασκεδαστικό τρόπο. • Ενθαρρύνετε την ομαδική συνεργασία και την επίλυση προβλημάτων μέσω ελκυστικών δραστηριοτήτων.
Στόχοι	Εισαγωγή (10 λεπτά): Ο διαμεσολαβητής παρουσιάζει τη σημασία της κατανόησης των συναισθημάτων και του τρόπου με τον οποίο επηρεάζουν τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις. Η ομάδα συζητά τα διάφορα συναισθήματα και πώς μπορούν να εκφραστούν ή να διαχειριστούν. Παιχνίδι «Emotion Pass Game» (20 λεπτά): Οι συμμετέχοντες κάθονται σε έναν κύκλο. Ο διαμεσολαβητής περνάει μια μαλακή μπάλα γύρω τους. Όποιος πιάνει την μπάλα διαλέγει μια κάρτα συναισθήματος και περιγράφει μια στιγμή που ένιωσε έτσι. Οι υπόλοιποι στην ομάδα μπορούν να διηγηθούν τις δικές τους εμπειρίες με τα ίδια ή παρόμοια συναισθήματα. Ομαδική πρόκληση: Αναπαράσταση των συναισθημάτων (20 λεπτά): Οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε μικρές ομάδες.

	Κάθε ομάδα επιλέγει ένα συναίσθημα και το αναπαριστά χωρίς να μιλάει. Οι άλλες ομάδες πρέπει να μαντέψουν το συναίσθημα και να συζητήσουν τι μπορεί να το προκαλεί και πώς να το χειριστούν θετικά. Ομαδικός αναστοχασμός (10 λεπτά): Ο συντονιστής ρωτάει: «Ποιος είναι ο συντονιστής;»: - Ποια συναισθήματα ήταν εύκολο ή δύσκολο να περιγραφούν; - Πώς τα συναισθήματα επηρεάζουν τις σχέσεις μας και τη λήψη αποφάσεων; - Ποιες στρατηγικές μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε για να διαχειριστούμε αποτελεσματικά τα συναισθήματα; Οι συμμετέχοντες γράφουν ή ζωγραφίζουν ένα νέο πράγμα που έμαθαν για τα συναισθήματα και το μοιράζονται με την ομάδα.
Μέθοδος αξιολόγησης-αξιολόγησης-αναστοχασμού, συμπεριλαμβανομένων των ερωτήσεων ανατροφοδότησης	Οι εκπαιδευτές παρατηρούν τη δυναμική της ομάδας, την εμπλοκή και τη συμμετοχή. Οι εκπαιδευτές μπορούν να συγκεντρώσουν τα φύλλα εργασίας και τις σημειώσεις, τις ζωγραφιές σε έναν πίνακα ή μια πινακίδα. Πρόσθετα: Οι συμμετέχοντες μπορούν να συμπληρώσουν φύλλα αναστοχασμού απαντώντας: 1. Τι μάθατε σχετικά με την αναγνώριση και την έκφραση των συναισθημάτων; 2. Ποια συναισθήματα θέλετε να διαχειριστείτε καλύτερα; 3. Πώς μπορείτε να υποστηρίξετε τους άλλους στην κατανόηση των συναισθημάτων;
Δώστε προσοχή σε	Σε περίπτωση που ο χρόνος είναι περιορισμένος, διάφορα μέρη της δραστηριότητας μπορούν να προσαρμοστούν ή να παιχτούν ξεχωριστά. Για παράδειγμα, το παιχνίδι «πάσα συναισθημάτων» και η ομαδική πρόκληση μπορούν να παιχτούν χωριστά, ενώ μετά από κάθε ένα από αυτά θα ακολουθεί ο γύρος προβληματισμού. Μην ξεχνάτε:

	- Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να μοιραστούν σε ένα υποστηρικτικό περιβάλλον. - Βεβαιωθείτε ότι κανείς δεν αισθάνεται πιεσμένος να αποκαλύψει προσωπικές εμπειρίες για τις οποίες δεν νιώθει άνετα. - Προωθήστε μια διασκεδαστική και ελκυστική ατμόσφαιρα για να κάνετε τη μάθηση της συναισθηματικής νοημοσύνης ευχάριστη.
Αναφορές	Levy, A. (2024, October 28). 51 Self-Reflection Questions- an exercise for Student growth. Epee-Education. https://epee-education.com/51-self-reflection-questions-an-exercise-for-student-growth/